

Sygnatura akt XII C 1181/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 17 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Ewa Hoffa

Protokolant:Starszy sekretarz sądowy Krystyna Wojciechowska-Trawka

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2019 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa E. P. /PESEL: (...)/, R. P.

/PESEL: (...)/

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. /KRS: (...)

o zapłatę

I. Oddała powództwo E. P..

II. Oddała powództwo R. P..

III. Obciąża powodów kosztami sądowymi w takim zakresie w jakim dotąd je ponieśli, oraz zasądza od nich na rzecz pozwanego kwotę 5417 zł /pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych/ tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/-/ E. Hoffa

Sygn akt XII C 1181/17/3

UZASADNIENIE

Powódka, E. P. , wniosła o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty 85.000 zł zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z ustawowymi odsetkami od dnia 25 marca 2017 r. do dnia zapłaty.

Domagała się też od pozwanego zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 10.817 zł /k.1/.

Powód, R. P., wniosł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 80.000 zł zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z ustawowymi odsetkami od dnia 25 marca 2017 r. do dnia zapłaty.

Domagał się też od pozwanego zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 10.817 zł /k.1/.

Pozwany, (...) S.A. w W., wniosł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych /k.188/.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 14 lipca 2001 r. /18 lat temu/ syn powódki, a pasierb powoda, wraz z innymi osobami, jechał, jako pasażer, samochodem marki „F. (...)” prowadzonym przez B. T..

Na drodze nr (...) w pobliżu miejscowości G. wyjeżdżający z drogi podporządkowanej samochodem B. T. nie udzielił pierwszeństwa przejazdu poruszającemu się po drodze głównej samochodowi (...) kierowanemu przez M. W. i doprowadził do wypadku.

Na drodze głównej obowiązywała w tym miejscu prędkość maksymalna 70 km na godzinę i gdyby M. W. prowadziła samochód maksymalnie z tą prędkością mogłaby uniknąć zderzenia.

Prowadząc (...) z prędkością 127 km na godzinę, czyli z prędkością niebezpieczną przyczyniła się znacznie do zaistnienia wypadku

Zasadniczą przyczyną wypadku było jednak zachowanie B. T., który wyjeżdżał z drogi podporządkowanej, musiał z pewnością zauważyć światła samochodu (...) poruszającego się po drodze głównej i powinien poruszać się na skrzyżowaniu w taki sposób, żeby przy włączaniu się do ruchu skutecznie ustąpić pierwszeństwa przejazdu pojazdowi poruszającym się po drodze głównej /k.15- kserokopia notatki służbowej Policji z 14 lipca 2001 r. k.17- 41- kserokopia opinii rzeczoznawców policyjnych z 7 września 2001 r. zawierająca analizę wypadku w szczególności k.18 i 19/.

K. P., mający wówczas 18 lat, zginął na miejscu wraz ze współpasażerami.

Sprawca wypadku B. T. był ubezpieczony u pozwanego od odpowiedzialności cywilnej.

W sprawie (...) został skazany na karę 2 lat pozbawienia wolności w zawieszeniu z zakazem prowadzenia pojazdów przez 6 lat za nieumyślne spowodowanie wypadku drogowego ze skutkiem śmiertelnym /k.13- 14- kserokopia wyroku, oraz akta (...)Sądu Okręgowego w Poznaniu/.

Powodowie zawarli małżeństwo 6 kwietnia 1991 r. po uprzednim około 3- letnim życiu w konkubinacie.

Dnia (...) urodził się im syn A. P. /k.2 i 3 akt (...)Sądu Okręgowego w Poznaniu/.

Powodowie wspólnie wychowywali K. P. i jego brata, a powód traktował pasierba jak własnego syna i nadał mu swoje nazwisko.

Biologiczny ojciec chłopca nie interesował się nim.

K. P. uczył się w T. S.i od września 2001 r. miał rozpocząć naukę w V klasie tego Technikum. Nie sprawiał istotnych kłopotów wychowawczych, nie uchylał się od pomocy we wspólnym gospodarstwie domowym.

Jego tragiczna i niespodziewana śmierć była ciosem dla powodów.

Powódka po śmierci syna podjęła leczenie u lekarza psychiatry, bowiem zachorowała na depresję, a przez około rok po śmierci syna występowały u niej objawy depresyjne o średnim nasileniu.

Żaloba po synu była u powódki szczególnie pogłębiona i przebiegała w sposób powikłany mimo prawidłowej osobowości /k.293 i 234- opinia psychiatryczno- psychologiczna biegłych J. K. i K. Z. z dnia 11 listopada 2018 r./.

Następnie powódka stała się bardziej podatna na kolejne, nawracające epizody depresyjne min. okresie wieloletnich problemów w małżeństwie powodów

/k.1 i 1v akt (...)i k.2, 3 i k.11- 12 akt (...)tut. Sądu- uzasadnienia pozwów o rozwód składanych przez powódkę i protokół rozprawy z informacyjnym przesłuchaniem stron/.

Powtarzające się zdrady małżeńskie męża i jego zachowania wskazywane przez powódkę jako podstawa faktyczna rozkładu małżeństwa miały istotny wpływ na pojawianie się epizodów depresyjnych, ich natężenie i trwanie.

Skutkiem przewlekłej depresji są trwale zmiany w zakresie zdrowia psychicznego powódki, czyli trwałe uszczerbek na zdrowiu psychicznym wynoszący 10% /k.341- opinia uzupełniająca z dnia 15 maja 2018 r./.

Powód traktował K. P. jak syna, wspólnie spędzali czas wolny wykonywali naprawy i rozmaite prace w domu i jego otoczeniu, brali udział w polowaniach, wspólnie muzykowali.

K. P. miał grono kolegów i znajomych, ale chętnie spędzał czas z ojczymem

Powód przeżył żałobę po pasierbie i w okresie około roku, czyli w okresie zwyczajowej żałoby poradził sobie z tym traumatycznym przeżyciem i utratą bliskiego członka rodziny /k.296 i k.297- 298- opinia psychiatryczno-psychologiczna biegłych J. K. i K. Z. z dnia 11 listopada 2018 r./.

Dnia 9 czerwca 2003 r. powódka zwróciła się do pozwanego o wypłatę odszkodowania w kwocie 50.000 zł za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej na skutek śmierci syna i o zwrot kosztu zakupu leków antydepresyjnych w kwocie 281 zł.

Obowiązujące wówczas przepisy Kodeksu cywilnego nie umożliwiały odrębnego zasądzenia zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w takiej sytuacji, ani zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku z utratą bliskiego członka rodziny.

Doznana krzywda i zmiana sytuacji rodzinnej, były oceniane w ramach stosowania przy wyrokowaniu art. 446§3 k.c. jako tzw. przepisu szczególnego.

Pozwany wypłacił powódce odszkodowanie w łącznej kwocie 25.000 zł, z tym, że 15.000 zł wypłacił powódce w lipcu 2003 r., a 10.000 zł – w styczniu 2004 r.

Bezpośrednio przed wypadkiem powódka była zarejestrowana jako osoba bezrobotna. Pracowała też sezonowo. Sumarycznie w 2001 r. zarabiała około 400 zł miesięcznie, a w kolejnych latach od 600- 700 zł miesięcznie.

Wypłacone wówczas odszkodowanie stanowiło mniej więcej 40- krotność jej miesięcznych wynagrodzeń.

Bezsporne jest, że toczyła się, w Sądzie Okręgowym w Poznaniu, pod sygnaturą (...)sprawa przeciwko pozwanemu, zainicjowana przez powódkę.

Sąd przyznał powódce dodatkowe odszkodowanie za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej w kwocie 50.000 zł.

Łącznie powódka otrzymała więc z tego tytułu kwotę 70.000 zł /kserokopia uzasadnienia w sprawie(...)w aktach szkodowych, wyczerpanie wypłaconych powódce kwot na początku akt szkodowych/.

Obecnie powodowie mieszkają w jednym domu z młodszym synem A. P. i jego rodziną.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie w/w kserokopii dokumentów, których prawdziwości strony nie kwestionowały, a nie było podstaw, aby kwestionować je z urzędu.

Ze względu na znaczny upływ czasu, 10- letni okres archiwizowania większości akt cywilnych o zapłatę sąd miał możliwość przeprowadzenia dowodu wyłącznie z oryginałów akt spraw o rozwód między powodami, które są przechowywane 30 lat i akt sprawy karnej, której akta nie zostały zniszczone mimo upływu czasu archiwizowania. W aktach szkodowych znajduje się kserokopia wyroku wydanego w sprawie(...)której strony nie kwestionowały, a sąd zaliczył w poczet dowodów.

Sąd uwzględnił opinię psychiatryczno- psychologiczną biegłych J. K. i K. Z. z dnia 11 listopada 2018 r /k.285-298/, która, wraz opinią uzupełniająca z dnia 30 marca 2019 r./k.392/, jest konkretna, oparta na wszechstronnej analizie

dostępnych danych i precyzyjnie odpowiadająca na pytania zawarte w tezie dowodowej. Wnioski biegłych są przemyślane i logiczne, a opinia jest w pełni zrozumiała.

W tym stanie rzeczy nie było potrzeby przesłuchania biegłych zwłaszcza, że strony o takie przesłuchanie nie wniosły.

Powodowie cofnęli wnioski o dowód z zeznań świadków M. S. i A. S. /k.2 i k.258/, bowiem pozwany przyznał okoliczności na które świadkowie zostali zawnioskowani.

Zeznaniom powodów, niewątpliwie zainteresowanych korzystnym dla siebie wynikiem sprawy, /k.259- 261- zeznania E. P., k.261- 262- zeznania R. P./ sąd dał wiarę w takiej części w jakiej były zgodne z pozostałym materiałem dowodowym przyjętym za podstawę ustaleń.

Ze względu na wyjaśnienie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy przesłuchanie pozwanego było zbędne.

Sąd zważył co następuje:

Sprawca wypadku ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 436§1 k.c. w związku z art. 435§1 k.c. i art 446 k.c.

Pozwany odpowiadał i odpowiada na podstawie art. 822 k.c. jako ubezpieczyciel sprawcy wypadku mimo przyczynienia się innej osoby prowadzącej pojazd do zaistnienia wypadku

Przed dniem 3 sierpnia 2008 r. osoby pośrednio poszkodowane śmiercią bezpośrednio poszkodowanego mogły uzyskać rentę, lub/i odszkodowanie w razie znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci poszkodowanego.

Oceniając zakres tego znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej sąd oceniał zarówno materialne jak i niematerialne / np. pogorszenie stanu zdrowia, osamotnienie, trudności adaptacyjne, osłabienie aktywności życiowej/skutki śmierci poszkodowanego dla jego bliskich.

Ustalając dodatkową kwotę odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie(...)wziął pod uwagę i depresję powódki i pogorszenie jej stanu zdrowia. Z uzasadnienia wyroku wynika, że w postępowaniu został przeprowadzony dowód z opinii biegłego psychiatry R. G. na te okoliczności/.

Z dniem 3 sierpnia 2008 r. wszedł w życie art. 446§4 k.c. wskazujący, że sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Ponieważ zmiana dotyczyła postępowań wszczętych po tej dacie i prowadziła do zróżnicowania sytuacji prawnej osób pośrednio poszkodowanych skutkami wypadków zaistniałych np. na początku 2008 r. i osób poszkodowanych wypadkami zaistniałymi w okresie po 3 sierpnia 2008 r. sądy zaczęły stosować przepisy o ochronie dóbr osobistych, aby te nieuzasadnione różnice wyeliminować.

W niniejszej sprawie powodowie przez kilkanaście lat po wypadku K. P. niewątpliwie kultywują jego pamięć, ale zaistniałe na skutek wypadku i tragicznej śmierci K. P. naruszenie dóbr osobistych w postaci więzi rodzinnej z dzieckiem z upływem 16 lat do daty złożenia niniejszego pozwu uległo stopniowemu zatarciu.

Powodowie mają wspólne dziecko- A. P., który do chwili obecnej z nimi mieszka i po założeniu rodziny z powodami pozostał zajmując piętro ich domu /k.259- zeznania powódki/. Układy rodzinne z A. P. powodowie oceniają bardzo pozytywnie, akceptują też synową i wnuka /k.261- zeznania powoda/.

Powódka otrzymała w przeszłości odszkodowanie za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej wynoszące łącznie 70.000 zł, które to odszkodowanie obejmowało też szkodę niematerialną /krzywdę/ odpowiednio do linii orzeczniczej przed w/w zmianą przepisów.

W opinii psychiatryczno- psychologicznej wydanej w niniejszej sprawie biegli wskazali, że powódka, po około rocznej depresji doznawanej po śmierci syna /k.293/, przeżywała kolejne epizody depresyjne w związku z problemami w małżeństwie powodów /k.294/.

Z pozwów złożonych przez powódkę w sprawach rozwodowych wynika, że powódka domagała się rozwodu z winy męża ze względu na jego niewierność i inne przewinienia. Sytuacje te nie są skutkiem wypadku i pozwany nie odpowiada za tę krzywdę powódki i epizody depresyjne z nią związane.

Normalnym następstwem żałoby w rodzinie i choroby jednego z małżonków jest skonsolidowanie się rodziny, wzajemne zrozumienie, wsparcie i pomoc.

Odmierna sytuacja w małżeństwie powodów z realną możliwością rozpadu małżeństwa i rodziny, oraz wynikającego z tego naruszenia dóbr osobistych jej członków i pogłębienia depresji u powódki nie jest następstwem śmierci K. P., bowiem tych sytuacji nie wiąże adekwatny związek przyczynowy.

Pozwany wypłacił już powódce odpowiednie odszkodowanie obejmujące też szkodę niematerialną /krzywdę/.

Powód wystąpił z niniejszym roszczeniem po 16 latach po śmierci pasierba i nie udowodnił, ani w znacznym zakresie nie uprawdopodobnił, że szkoda niematerialna trwa do czasu wystąpienia z pozwem i czasu orzekania, a naruszenie dóbr osobistych w postaci utraty więzi rodzinnej z pasierbem wywołuje u niego nadal obiektywne poczucie pokrzywdzenia.

Zgodnie z przepisem szczególnym, czyli art. 446§4 k.c. sąd **może** przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Również w przypadku naruszenia dóbr osobistych w odległej przeszłości na podstawie art. 23 k.c. oraz 24 k.c. i art. 448 k.c., czyli na podstawie przepisów ogólnych może przyznać takie zadośćuczynienie w związku z w/w przepisem szczególnym, ale powinien również rozważyć i ocenić skutki naruszenia dóbr osobistych i sytuację osób pośrednio poszkodowanych obecnie, czyli w czasie orzekania.

Jak wykazano powyżej powódce zostało wypłacone odpowiednie odszkodowanie obejmujące też rekompensatę za doznaną krzywdę.

Wiosną 2008 r. powodowie reaktywowali swe małżeństwo, więc odbudowali zerwane więzi rodzinne i kontynuowali pożycie, oraz wspólne gospodarstwo domowe wspierając się osobiście i materialnie.

Ten stan rzeczy trwa do chwili obecnej, powodowie nie są osamotnieni, a doznana krzywda przez kilkanaście lat uległa naturalnemu, postępującemu w czasie, ograniczeniu.

Mając powyższe na względzie sąd oddalił oba powództwa.

Koszty sądowe obejmują opłaty od pozwu w łącznej kwocie 8250 zł /4250+4000/ zł i koszty opinii biegłych w kwocie 2126 zł /k.299/.

Ze względu na łączne dochody powodów na poziomie 4500 zł miesięcznie, a także brak oszczędności i majątku przynoszącego dochody postanowieniem z dnia 10 października 2017 r. sąd zwolnił powodów od kosztów sądowych częściowo.

Powódka uiszcza więc 2000 zł tytułem części opłaty od pozwu /k.183/, a powód 1000 zł /k.184/. Ponadto powodowie wpłacili 3000 zł zaliczki /k.269/.

Ponieważ brak było podstaw do przyjęcia, że sytuacja materialna powodów uległa poprawie w stopniu uzasadniającym zmianę postanowienia z dnia

10 października 2017 r. zostali oni obciążeni kosztami sądowymi w wysokości kosztów dotąd poniesionych, mimo przegrania sprawy.

Należne pozwanemu koszty zastępstwa procesowego z doliczeniem opłaty skarbowej za pełnomocnictwa wynoszą 5417 zł /§2 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych- Dz. U. poz.1804 ze zm./ i obciążają one powodów w całości.

Podstawą prawną orzeczenia o kosztach postępowania jest art. 102 k.p.c.

/-/ E. Hoffa